

VIRRAD A FÖLD

Hajnali hang-buborékok:
rengeteg í, ezer ű.
Szürkül a húslila égbolt:
Istenem, oly gyönyörű!

Rajta rigók hada, rajta
hars verebek, cinegék:
most kell, most a hozsanna,
most, mikor Isten igéz!

Virrad a Föld. A hatalmas
égre nyomul föl a Nap.
Kék zene szól. Gyere, hallgasd!
Átölelem derekad.

Caius Licinius Calvus

A KUTYAKORBÁCS

Calvus

Mercuriusra, ma nem megy a költés! Lopni ha tudnék
pár kifacsart ideát valahonnan,
vagy valakiktől jobb sorokat tán! Bár legalább egy
sánta ütemre futó, felemás, korcs
szócska lapulna eszem rekeszében – versbe cibálnám!
Battiades se segít... Nekem, ó, jaj,
már kiapadtak a bölcsék, a buzgó régi poéták
mind, kik a jambusokat Sisyphusként
görgetik át s föl-alá tüzesebb dühü verseiken. Jaj,
most le se szarnak a kis szuka múzsák:
nem jön az ihlet, az ötlet, akármi. De még keserűbben
nézek a holnap elé tehetetlen,
mint e sarokba vetett, egyedül dohogó, tekerőző,
rongy kutyasutba dobott kutyakorbács.

Kutyakorbács

Sült kutyaszart! Be sután keseregsz – mi a baj, Licinius?
 „Battiades se segít...” No de, basszam, a
 Cyrenaebelit, ó, ama könyvmoly Callimachust még
 meddig idézgeted itt? S minek is kell?
 Illik-e egyre csak őt nyekeregni, citálni, lenyűni
 feszt nyavalyogva, ha nem megy az írás?
 Melpomenére! Minek nyöszörögsz?... Hát római költő
 vagy te, vagy asszonyi váz? Na, mi búsít?

Calvus

Jaj, Hispania hős katonája, te hű kutyakorbács,
 kit Salamantica-szült bikacsordák
 kormos bőréből hasogattak a bőszt luzitánok
 szíjjaidat szorosán fonogatván
 egybe a Baetis erős vize mellett, Corduba táján,
 vagy szilaj anasi part meredélyén,
 Emeritában, avagy hol a tagusi Oceanus döng,
 s zúdul a szirteken át Olysippo
 tág kikötője körül... Noha szó, ami szó: hazudok, hisz
 jól tudom én, s csakis én – Eborából
 származol, ó, ebek ütlegelője, vad ostorok éke,
 ott sirítettek ilyen csavarintott,
 bűszke konokká. Tán heted éve hozott, hazatérvén
 végre, Veraniusom csataszomjas
 keltiberektől... Száz bikacsöknél jobb vagy: ezerszer
 fáj, ha te versz, ha te csapsz le, ha csattogsz,
 mintha Feretrius ősz dűhe sújtana elleneimre –
 írni se, élni se hagy seregük már.

Kutyakorbács

Hát, kicsi gazdám, mit szomorogsz ezen? Ej, ne kacagtas!
 S eddigi tetteimet se feledd el...
 Vertem a vén agarak hadait – hej, hogy menekültek
 egykor előlem ageb viczorokkal az
 ólba! Előttem a durva vadászkutya nyúlsvivü juh lett:
 csak vakogott, lelapult, s legelészett
 fűbe harapva... Alattam a harci molossusok is mind
 úgy vonítottak, akár sebesült hegyi
 ordások éji csapáson, a haemusi hóba lerogyva,
 és vörös oldalukat nyalogatván
 rögtön el is takarodtak: Epirusig egyre rohantak!
 Vissza honukba, hol ősz kutyaavackuk
 tán ki se húlt még... Hej, hogy nyestem a külhoni thessal

kóborokat s pimaszabb, buta, római
 korcsokat is, ha ugattak a telken a sanda veszettek,
 s éjszaka hőseiként kutyafalkák
 törtek utánad a kertek alatt – vagy az Appius útján,
 sárteli árkokon át, harapósan,
 gyáva csapatba verődve, ha cselből hátba kerültek,
 s gyűltek a csúf csaholók: csak a sarkad, a
 lábad akarták jól elkapni elébb, de utóbb tán
 torkodat is, ravaszul kiszemelték
 marni nyakad, s a gigád kiszakítani bármilyen áron,
 álnokul és sunyin, ám lehetőleg
 nyalni, kiszívni, elinni a véred, az életerődöt,
 s én belevágtam a torz, az acsargó,
 rusnya pofák középebe – Apollo, légi Lycaeus,
 Farkasölő, Ragyogó, te segélj, óvj!
 És csattogtam, amíg a nyűszítő, herregi népség
 nem kezesült meg elég barikássá...
 Szende, csipázó, nyálas ölebbé váltak a vastag
 véredek – ágyba vizelt valahány már!
 Nos, kicsi gazdám, mondsza, mi aggaszt? Újra veszett a
 kányeszi nemzet – ugat s harap ismét?

Calvus

Újra bizony, de vadabb kutyafalkák várnak a szélben,
 s roskatag alkonyatok peremén friss
 vér szaga száll föl a füsttel a fázós, súlyos egekbe,
 s búzbe bomol ki a rügy: temetetlen
 bomlanak állati testek... A fényteli, lágy Tiberisre
 röppen a régi ragály feketén már:
 mélybe merül Tiberinus előlünk... Ennyi csapástól
 elmenekülnek a szép csecső nimfák,
 s nem poharaznak a parton az éveket évre köszöntő,
 föl szabadult lakosok, szeretők, sem a
 drága kisemberek úgy, ahogy egykor az Anna Perenna
 ünnepétájt nevetőn adomázva, s a
 gyepre heverve hanyatt a tavaszban... Bárcsak a barbár
 északon élne szegény fejem – áldott,
 vig agathyrsek közt, hol a tisztább, enyhe Marisus
 görget öreg köveket le a bércről...
 Bárcsak a sarmata földön avagy zord massagetáknál
 élne szegény fejem!... Ó, de nem itt, hol az
 érdem a hangos senkik erénye, csak ócska hazugság,
 mely hadoválni kopik, koszolódik a
 szolgálai szájban: szajha hatalmak s gyilkosok ajkán
 horkan a mérge, rohad... Lesik ismét
 lépteimet, szimatolnak a hordák, hú kutyakorbács –
 írni se, élni se hagy seregük már...

Kutyakorbács

Sült kutyaszart, Licinius! Ugyan sose sirj, sose bánkódj!
Látod-e, itt vagyok én! Ne se félj, mert
Megreperálok a dolgot – a sutban mért porosodnék?
Viszket a bőröm, amúgy bizseregnek a
szíjaim is! Gyere, kapj fel, uracsám!... Ihletes ötlet
lesz dögivel, haragunk ha lecsattan!

Calvus

Archilochusra! Komám, kutyakorbács! Caniculát is
éjsze lecserditem én heves égről,
hogya az írni segít tán... Nemhogy a bérebeket!
Rajta, a fórumi fő ugatókból,
vércsahosokból már ezután ne szalonna legyen, de
kunkorodó, kukacos kutyakorbács!
Hű kutyakorbács, üssük a korcsát, csípjen a nyelvünk!
Mert tüzes ostor a nyelv: jelet éget.

Kovács András Ferenc műfordítása

Somlyó György

EMPEDOKLESZ UTÁN (VAGY ELŐTT)... (VAGY MINDEN IDŐKRE)...

(A 350–354. sz. Töredékek nyomán)*

...mást mondok nektek: sem az egy, sem mind a halandó
nem született, és nem hal végül szörnyü halállal;
csak keverednek, s átalakulnak az így-keveredtek –
s kezdettől ezt hívja az emberi faj születésnek.

*

* A nyolcanéves költő kiadatlan fiataalkori versei